

ARREST

Het **Hof van Beroep te BRUSSEL**, achtste kamer, na beraadslaging, spreekt volgend arrest uit :

A.R. nr. 2005/KR/420

INZAKE VAN :

V.Z.W. SAHAJA YOGA BELGIË, met zetel te 9660 Everbeek, Pevenage 6,

appellante,
vertegenwoordigd door Meester Bruno Demeyere en Meester Stany Vaes, advocaat te 1000 Brussel, Keizerslaan 3;

TEGEN :

De BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de Minister van Justitie, met kantoren te 1040 Brussel, Handelsstraat 78-80,

geïntimeerde,
vertegenwoordigd door Meester Bernard Derveaux, advocaat te 3078 Kortenberg, Veldstraat 5;

De rechtspleging.

01. Met de inleidende akte wordt het hof geadieerd in hoger beroep betreffende een beschikking die op 07 december 2005 na tegenspraak werd uitgesproken door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel in kort geding.

N^o

Rep. Nr. 2006/4786

8ste kamer

12 JUNI 2006

Eindarrest

(Gewoening)

Een akte van betekening van deze beslissing wordt niet overgelegd.

02. Het hoger beroep werd tijdig en formeel regelmatig ingesteld bij verzoekschrift dat op 23 december 2005 werd neergelegd op de griffie van het hof.

03. De advocaten van de partijen werden gehoord op de openbare terechtzitting van 20 maart 2006.

Het onderwerp van het hoger beroep.

04. Het voorliggende kort geding werd in eerste aanleg aanhangig gemaakt bij dagvaardingen die op 17 oktober 2005 werden betekend op verzoek van de vzw Sohaja Yoga België.

Haar grief is gericht tegen de Belgische Staat in de persoon van de Minister van Justitie en tegen het Informatie- en Adviescentrum inzake schadelijke sektarische organisaties, verder geciteerd als 'IACSSO' of 'IAC'.

Ze is er niet over te spreken dat ze onderwerp is van een advies dat op 07 maart 2005 door het IACCSO werd geformuleerd en sedert 04 augustus 2005 op diens website kan geconsulteerd worden.

05. In eerste aanleg vroeg ze samengevat het volgende:

- betaling van één provisionele euro schadevergoeding wegens geleden morele schade, in afwachting van de beslissing van de bodemrechter;

- veroordeling van de Belgische Staat om het advies te verwijderen van de website van het IACSSO onder verbeurte van een dwangsom van 500 euro per dag vertraging;

- veroordeling tot publicatie van de beslissing, binnen 30 dagen na de betekening ervan, op de site van het IACSSO en in twee dagbladen: De Standaard en Le Soir – inzonderheid op de bladzijden betreffende het politieke en maatschappelijke nieuws- op kosten van de Belgische Staat en onder verbeurte van een dwangsom van 500 euro per dag vertraging

- aan eenieder wie het activiteitenverslag 2003/2004 van het IACSSO toegestuurd kreeg, een kopie doen toekomen van de beslissing.

06. De Belgische Staat stelde dat het IACSSO geen rechtspersoonlijkheid heeft en dat het een onderdeel vormt van de federale staat.

Hij besloot overigens dat de gewone rechter geen rechtsmacht heeft, dat de vordering niet ontvankelijk is en in elk geval ongegrond.

07. De beroepen beschikking ontvangt de vordering maar verklaart ze ongegrond en veroordeelt de appellante in de gedingkosten.

08. Voor het hof wordt het IACCSO niet meer als procespartij aangewezen.

Appellante herneemt voor het hof de verschillende onderdelen van haar vordering, met uitzondering van haar vergoedingseis, weze het dat één en ander enigszins wordt geherformuleerd.

Ze duidt het IACCSO euvel dat het verschillende wettelijke voorschriften, waaronder deze die haar eigen activiteit betreffen, evenals verdragsrechtelijke bepalingen heeft miskend.

Ook een aantal beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder het fair play, de motivering en de algemene zorgvuldigheidsplicht zouden te haren opzichte zijn geschonden.

Tegen de beroepen beschikking voert ze hoofdzakelijk aan dat ze de concepten fout en schade uit het aansprakelijkheidsrecht op inconsistente wijze toepast.

09. Geïntimeerde besluit dat het principaal hoger beroep moet worden verworpen en stelt zelf incidenteel beroep in.

Hij herneemt zijn standpunt inzake de ontstentenis van rechtsmacht en besluit verder dat de vordering niet ontvankelijk is en in elk geval ongegrond.

Beoordeling.

10. Vzw Sahaja Yoga België -verder afgekort als SYB- werd

opgericht op 02 maart 1990 en heeft als maatschappelijk doel om de beoefening van 'Sahaja Yoga' te promoten.

Het betreft een vorm van yoga zoals hij wordt geleerd door de Indiase Shri Mataji Nirmala Devi.

Appellante heeft een website en geeft kleine folders uit .

11. De vzw organiseert samenkomsten om de principes van die yoga te verspreiden en zijn meditatietechnieken aan te leren.

De principes zijn gaandeweg geformuleerd in voordrachten die de voormelde dame gaf sedert dertig jaar.

De technieken beogen om lichamelijke doorstroming van een 'energie' te bewerkstelligen, derwijze dat tevredenheid, rust en voeling met het ethische en esthetische ontstaat.

12. Het advies waartegen appellante opkomt, kwam er naar aanleiding van de door appellante gevraagde hernieuwing van een huurovereenkomst betreffende een lokaal dat haar ter beschikking werd gesteld door de stedelijke jeugddienst te Gent (lees: de stad Gent).

In het lokaal werden meditatie sessies georganiseerd.

Volgens appellante werd die hernieuwing aanvankelijk in september 2004 toegestaan door het College van Burgemeester en Schepenen, maar vervolgens na een tussenkomst van het IACCSO geweigerd.

Deze laatste zou appellante gekwalificeerd hebben als een sektarische organisatie.

13. De schepen van sociale zaken van de stad Gent heeft op 09 november 2004 om een advies gevraagd aan het IAC.

In de aanloop tot de formulering van het advies werden op 10 januari 2005 een aantal personen gehoord die voor appellante optraden, op uitnodiging overigens van het IAC.

Het gebeuren op 10 januari 2005 gaf aanleiding tot kritische bemerkingen vanwege de vertegenwoordigers van appellante, maar aan hun navolgend schriftelijk verzoek tot nadere bespreking werd geen gevolg gegeven.

14. Het IAC heeft op 07 maart 2005 een omstandig advies geformuleerd ten behoeve van de schepen van Sociale Zaken van de Stad Gent.

Het betreft een tekst van drie bladzijden (plus een aantal bladzijden met voetnoten) waarin de organisatie van appellante vanuit verschillende oogpunten wordt belicht.

De tekst van het advies is sedert 04 augustus 2005 consulteerbaar op de website van het IAC.

Het is ook opgenomen als 'document 10' in het 'Tweejaarlijks verslag 2003-2004' van het IACSSO.

Ruim twee maanden na de publicatie werd het voorliggende kort geding aangespannen en even later werd ook de bodemrechter geadieerd.

15. Het advies vermeldt dat het gebaseerd is op onderzoek dat werd uitgevoerd door het IAC zelf en op gegevens die vernomen werden

tijdens het onderhoud van 10 januari 2005.

De thans 83-jarige mevrouw Nirmala Devi wordt beknopt voorgesteld als onderwijzeres van de meditatietechniek en verder worden dan volgende invalshoeken gekozen om de organisatie te typeren: de recrutering, de groepsdruk waaraan leden van de beweging en sympathisanten worden blootgesteld, de huwelijken en de kinderen binnen in Sahaja Yoga, en tenslotte haar visie op de wereld.

Voor ieder van die gezichtspunten worden dan bepaald kritische bedenkingen geformuleerd.

16. Het advies besluit als volgt:

“De wijze waarop Sahaja Yoga zichzelf in haar wervingscampagnes presenteert, is misleidend. Dit houdt een risico in voor een niet geïnformeerd publiek, vooral voor jongeren.

Wanneer het engagement van een persoon binnen de organisatie van die aard en omvang is dat het iedere kritische bevraging of persoonlijke interpretatie van de praktijk onmogelijk maakt, bestaat er een reëel risico:

- *voor de kinderen die naar de scholen van de organisatie in het buitenland worden gestuurd en dit omwille van de geografische en emotionele scheiding van hun ouders en familie;*
- *dat meerderjarigen voor wat betreft de keuze van hun partner, de uitoefening van een aspect van hun fundamenteel recht op een privé en familiaal leven delegeren aan een derde die over hen een absolute autoriteit uitoefent;*
- *dat de autoriteit van Nirmala Devi wordt aangewend om een*

boodschap door te geven die wat buiten de organisatie valt als negatief of verwerpelijk beschouwt;
- dat de indruk gewekt wordt dat persoonlijke en maatschappelijke problemen kunnen opgelost worden door te komen tot 'zelfrealisatie' via de beoefening van Sahaja Yoga;
- dat de autoriteit van Nirmala Devi dient om een xenophobe of antisemitische boodschap te verspreiden;
- dat sommige leden de voorkeur geven aan de medische behandelingen voorgesteld door Nirmala Devi in plaats van aan de evidence based medicine.

Anderzijds bestaat het gevaar dat de leden van de organisatie zich onvoldoende bewust zijn van de uitspraken van Nirmala Devi, dat ze de moeite niet doen om zich hierover te informeren, en/of deze bagatelliseren.”

Het advies geeft tot slot als boodschap dat het geenszins vooruitloopt op verder onderzoek door het Centrum en op ontwikkelingen die aan de gang zijn binnen de organisatie.

17. De rechtsmacht van het hof om te beslissen over het voorliggende geschil staat buiten kijf.

Appellante voert immers aan dat ze in haar morele belangen wordt geschaad door het optreden van het IAC en ze maakt zelfs gewag van schending van haar fundamenteel recht op vrije meningsuiting.

Het aldus omschreven geschil betreft subjectieve rechten en het verlenen van rechtsbescherming tegen zulk optreden behoort tot de rechtsmacht van de gewone rechter.

18. Aan die conclusie wordt geen afbreuk gedaan door het feit dat het IAC geen 'beslissingen' treft maar slechts adviezen formuleert.

De al dan niet bindende aard van het optreden van het IAC in de uitoefening van haar opdracht is immers niet relevant voor de vraag of appellante er door kan worden geschaad.

Een schadeverwekkende daad is per definitie een feitelijk gebeuren en haar concrete verschijningsvorm heeft dus geen belang.

19. Appellante heeft wel degelijk belang bij het instellen van haar rechtsvordering.

Ze voert immers aan dat ze gehinderd wordt in de beoefening van haar verenigingsdoel ingevolge de omstandigheid dat het IAC over haar het betwiste advies heeft uitgebracht.

Wanneer appellante dan maatregelen vordert die er toe strekken om die hinder te doen ophouden is haar vordering ontvankelijk.

In dit verband is niet relevant dat appellante niet als organisatie in het advies wordt vermeld.

20. Het verweer van geïntimeerde volgens hetwelk het gevorderde strijdt met de wetsbepalingen die de opdracht en de werking van het IAC regelen betreft niet de ontvankelijkheid van de vordering.

Mocht blijken dat dit verweer hout snijdt, dan moet de vordering ten gronde worden verworpen.

21. De feiten die zich voordeden te Gent doen overigens blijken dat appellantes bewering inzake ondergane hinder niet onterecht is.

Die hinder is ook gebleken uit verklaringen die werden afgelegd door verschillende gegadigden, die allen afstand namen van de door appellante gepropageerde yoga omwille van de negatieve berichtgeving en verklaarden dat ze ingevolge het advies appellante als een sekte gingen beschouwen.

Evenzo zijn ingevolge het advies in de media ruimere kritische stemmen over Sahaja Yoga geformuleerd binnen het bestek van de publieke discussie over sekten.

Zodoende voert appellante met reden aan dat het geïncrimineerde advies haar belangen schaadt.

22. Ook de urgentie wordt onterecht betwist.

Immers, wanneer het gevorderde moet worden beslist om de hinder waarover wordt geklaagd te doen ophouden, is er urgentie voorhanden.

In het voorliggende geval wordt de ondergane hinder gesitueerd in de verspreiding van het advies over 'Sahaja Yoga' en met name door de aanwezigheid ervan op de site van het IAC.

Gesteld dat die zienswijze moet worden gevolgd, dan is het inderdaad hoogdringend om te beslissen in de gevraagde zin.

23. Aan die conclusie wordt geen afbreuk gedaan door de vaststelling dat het IAC al eerder, ten behoeve van het parket te Gent, een

standpunt innam over Sahaya Yoga en hiertegen niet werd opgekomen.

Toen werd een advies -binnen het bestek van een naturalisatiedossier- niet in de openbaarheid gebracht.

Nu bestrijdt appellante precies dat een volgens haar onterecht advies openbaar werd gemaakt.

24. Ten gronde overweegt het hof het volgende.

De wet van 02 juni 1998 belast het IAC met vier taken die samengevat kunnen worden weergegeven als volgt: de studie van het verschijnsel schadelijke sektarische organisatie, een voor het publiek toegankelijk documentatiecentrum organiseren, onthaal en informatie van het publiek en ieder die een vraag tot het centrum richt, spontaan of op verzoek van elk openbaar bestuur adviezen en aanbevelingen uitbrengen over het verschijnsel van de schadelijke sektarische organisaties en in het bijzonder over het beleid inzake de strijd tegen deze organisaties.

Artikel 2 van dezelfde wet omschrijft als 'schadelijke sektarische organisatie': elke groepering met een levensbeschouwelijk of godsdienstig doel of die zich als dusdanig voordoet en die zich in haar organisatie of praktijken overgeeft aan schadelijke onwettige activiteiten, het individu of de samenleving schaadt of de menselijke waardigheid aantast.

25. In het algemeen kan appellante niet worden gevolgd waar ze stelt dat het IAC de haar opgedragen taak en bevoegdheid heeft overschreden door een advies te formuleren over een welbepaalde organisatie als de hare.

De opdracht die bestaat in het uitbrengen van adviezen en aanbevelingen over 'het verschijnsel van de schadelijke sektarische organisaties' biedt voldoende ruimte om ook een specifieke organisatie als schadelijk verschijnsel te benaderen en hierover te adviseren.

26. Artikel 7 van de wet van 02 juni 1998 schrijft voor dat het Centrum zijn adviezen en de aanbevelingen dient te motiveren.

Deze bepaling dient begrepen te worden in het licht van het voorschrift waarbij de opdracht van het IAC wordt omschreven en die het verschijnsel 'schadelijke sektarische organisaties betreft', zoals dit in de wet wordt omschreven.

27. De aanbevelingen en adviezen slaan dus op het eventuele 'schadelijke' karakter van een sektarische organisatie en betreffen dan noodzakelijk het gegeven dat een groepering zich in haar organisatie of praktijken overgeeft aan schadelijke onwettige activiteiten, het individu of de samenleving schaadt of de menselijke waardigheid aantast.

Die fenomenen moeten luidens artikel 2, lid 2 van de genoemde wet worden onderzocht in het licht van de principes die vastgelegd zijn in de Grondwet, de wetten, decreten, ordonnanties en de internationale verdragen inzake de bescherming van de rechten van de mens welke door België werden geratificeerd.

28. Hieruit moet worden afgeleid dat wanneer het IAC een advies of aanbeveling formuleert omtrent een specifieke organisatie, de hierbij verstrekte motivering de gegevens moet ondersteunen die door het IAC in

aanmerking worden genomen bij haar standpunt omtrent het schadelijke van die organisatie in de zin van de wet.

Het standpunt moet dus de gegevens bevatten die toelaten om te stellen dat de organisatie zich overgeeft aan schadelijke onwettige activiteiten, dat ze het individu of de samenleving schaadt of de menselijke waardigheid aantast.

29. Het gaat in tegen de wettelijke taakomschrijving van het IAC, zowel als tegen de expliciet opgelegde motiveringsplicht, om gegevens op een rij te zetten en de lezer van het standpunt vervolgens in het ongewisse te laten omtrent de conclusie die hieruit naar rede kan worden getrokken omtrent het schadelijke van een organisatie.

Ofwel kan een advies in een bepaalde zin worden onderbouwd en dan moet zulks blijken uit de motivering, ofwel vermeldt het advies dat het IAC in een gegeven stand van zaken niet kan uitmaken of een organisatie schadelijk is in de zin van de wet.

Objectieve verantwoording is in dit opzicht vereist, zowel in het belang van de lezer, die een oordeel moet kunnen vormen, als van een bij hypothese geviseerde organisatie, die zich moet kunnen weren tegen eventuele onterechte standpunten.

30. Die zienswijze wordt mee ingegeven door de wetsbepaling die voorschrijft dat 'de adviezen van het Centrum openbaar zijn, behoudens behoorlijk gemotiveerde andersluidende beslissing van het Centrum'.

De voorgeschreven openbaarheid houdt in dat het in de bedoeling ligt om ruime verspreiding te geven aan de inhoud van een advies.

Anderzijds staat het buiten kijf dat de enkele omstandigheid dat een organisatie onderwerp is van een advies bij het publiek reeds de indruk wekt dat een organisatie in schadelijke zin problematisch is.

Onterechte indrukken omtrent de betekenis van het bestaan van een advies en over de draagwijdte ervan moeten worden voorkomen.

31. In het voorliggende geval heeft het IAC verschillende aanknopingspunten gekozen om een advies over Sohaya Yoga te structureren: recruterijng, groepsdruk, huwelijken, kinderen en de visie op de wereld.

Voor elk van die punten wordt een aantal gegevens verstrekt, maar noch voor elk van die punten afzonderlijk, noch voor hun onderlinge samenhang wordt aangegeven op welke grond zij als schadelijk in de zin van de wet kunnen worden bestempeld.

32. De tekst van het advies maakt overigens geen melding van het feit dat de leden van de organisatie die werden gehoord tegenwerpingen formuleerden, noch van de redenen hiervoor.

Het maakt evenmin melding van het feit dat in andere landen wier rechtsordening gestoeld is op dezelfde beginselen als de Belgische rechtsorde –zoals Frankrijk- door rechters werd bevonden dat de organisatie waarvan appellante deel uitmaakt niet schadelijk is.

De tekst van het advies schiet dus ook tekort inzake objectiviteit.

33. Het advies stelt finaal wel dat niet wordt vooruitgelopen 'op verder onderzoek door het centrum en op ontwikkelingen die aan de gang zijn binnen de organisatie', maar hiermee wordt het vastgestelde gemis niet ondervangen.

Immers, inmiddels is het advies sedert méér dan een jaar verspreid en bij ontstentenis van andersluidende gegevens dient het hof vast te stellen dat een resultaat van verder onderzoek nog niet voorhanden is.

Met de vermelding dat 'ontwikkelingen aan de gang zijn binnen de organisatie' wordt verder gesuggereerd dat er wat relevants voor het advies op til kan zijn, maar dit wordt met geen enkel toetsbaar gegeven aannemelijk gemaakt.

34. Zodoende besluit het hof dat het IAC zowel om tegemoet te komen aan zijn wettelijke opdracht als ter wille van de objectiviteit bij de formulering van het advies dient te vermelden dat het vooralsnog niet kan besluiten dat appellante kan beschouwd worden als een schadelijke sektarische organisatie.

Een voorlopige maatregel in die zin is dus vereist ter bescherming van appellantes rechtmatig belang.

35. Op appellantes vordering om het advies te doen verwijderen van de website kan niet worden ingegaan.

De wet schrijft immers voor dat de adviezen dienen te worden gepubliceerd, behoudens andersluidende beslissing van het IAC zelf.

36. Tenslotte overweegt het hof dat bekendmaking van de inhoud van dit arrest bijdraagt tot adequaat voorlopig rechtsherstel van appellante.

In dit verband kan worden volstaan met twee maatregelen:

- de publicatie van dit arrest op de website van het IACSSO;
- toezending aan diegenen die het tweemaaljaarlijks verslag 2003-2004 ontvingen van een mededeling waarin wordt gesteld: (a) dat het advies van 07 maart 2005 niet betekent dat appellante kan worden beschouwd als een schadelijke sektarische organisatie en (b) dat de tekst van dit arrest consulteerbaar is op de website van het IACSSO.

Een dwangsom wordt opgelegd zoals hierna bepaald.

OM DEZE REDENEN :

HET HOF,

In acht genomen artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van talen in gerechtszaken,

Beslist na tegenspraak,

Ontvangt de hoger beroepen,

Zegt dat het principale gegrond is en het incidentele ongegrond;

Wijzigt de beroepen beslissing in zoverre de vordering wordt verworpen en ze over de kosten beslist;

Verklaart de vordering als volgt gegrond,

Zegt dat het IASSCO in het advies over appellante en inzonderheid bij de gegevens die kunnen geconsulteerd worden op de website van het IACSSO expliciet dient te vermelden dat het advies van 07 maart 2005 niet betekent dat de Vzw Sahaja Yoga België als een schadelijke sektarische organisatie of als een onderdeel hiervan dient te worden beschouwd.

Zegt dat het IASCCO dit arrest dient bekend te maken op zijn website in een consulteerbaar verband met het advies van 07 maart 2005.

Zegt dat het IASCCO aan alle bestemmingen van haar tweejaarlijks activiteitenverslag 2003-2004 een geschrift moet bezorgen met twee mededelingen:

- de melding dat het advies van 07 maart 2005 niet betekent dat Vzw Sahaja Yoga België dient te worden beschouwd als een schadelijke sektarische organisatie of als een onderdeel hiervan;

- de melding dat dit arrest consulteerbaar is op de website van het IACSSO.

Zegt dat in geval van niet naleving van de bovenstaande veroordelingen ten nadele van geïntimeerde en ten voordele van appellante een dwangsom wordt verbeurd van 500 euro per dag vertraging als volgt:

- de toevoeging inzake de betekenis van het advies en de publicatie van het arrest op de website dienen te gebeuren binnen de vijftien werkdagen na de betekening van dit arrest;

- de overige veroordelingen dienen uitgevoerd te worden binnen de twintig werkdagen na die betekening.

Verwerpt het méér gevorderde.

Zegt dat deze maatregelen gelden totdat de reeds geadieerde bodemrechter een eindbeslissing zal hebben getroffen die niet meer met een verhaalmiddel kan worden bestreden.

Veroordeelt de geïntimeerde in de gedingkosten, zowel in eerste aanleg als in hoger beroep, deze laatste begroot op 436,48 euro (€ 139 + € 59,50 + € 237,98) voor appellante en op 237,98 euro voor geïntimeerde .

Aldus gevonnist en uitgesproken ter openbare terechtzitting van de burgerlijke **achtste kamer** van het hof van beroep te Brussel, op

12 JUNI 2006

waar aanwezig waren en zitting hielden :

P. BLONDEEL,
B. LYBEER,
C. VAN SANTVLIET,
K. BATSELIER,

Voorzitter,
Raadsheer,
Raadsheer,
Griffier.

K. BATSELIER

C. VAN SANTVLIET

B. LYBEER

P. BLONDEEL